

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. De neceßitate gratiæ ad opus bonum morale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Qua eorum fuerit circa parvulos opinio.

VI.

Huius Semipelagianorum erroris præcipuus defensor fuit Cassianus.

Vnde dicit Semipelagiani.

Cassianus non est censendus hæreticus.

VII.

Cassiani error damnatus fuit in Conc. Arausicano.

VIII.

Erravit Cornel. Jansenius circa hæc Semipelagianorum hæresim.

salutem consequi, alios sine huiusmodi remedio è vitâ decedere, intuitu scilicet inchoationis huius & conatus naturalis, quem prævidebat Deus adhibituos fuisse illos, hos non adhibituos, si diutius vixissent, & ad adultam ætatem pervenissent.

Præcipuus erroris huius defensor fuit Cassianus, licet & inter errores Pelagii obiter referatur. Quamvis autem nonnulli Cassianum excusare conentur, frustra tamen, ut latè ostendit Suarez Proplogomeno quintò, cap. 5. num. 6. & sequentibus, cum non obiter tantum hoc assererit, sed multa in illius defensione scripserit. Qui ergo hac incedebant viâ, Semipelagiani vocabantur, quod ex parte tantum Pelagio adhererent, nec gratiam ad omne meritum, sed ad primum tantum necessariam esse negaverint. Etsi vero erraverit Cassianus, & occasione etiam huic errori dederit, in quem proinde acerrimè injectus est S. Prosper in libro contra eum edito, quem inscripsit *contra collatorem*, hæreticus tamen censendus non est, cum eo tempore quo hoc ipse assererat, nulla contra hanc doctrinam lata adhuc esset censura ab Ecclesiâ.

Hic tamen error postea damnatus est in Concilio Arausicano in Galliâ, quod licet provinciale tantum fuerit, nec postea à summo Pontifice confirmatum, ejus tamen canones censentur infallibiliter Fidei veritatem continere eo quod approbatione antecedente à Pontifice essent confirmati, & à Patribus illis non tam conditi, quàm promulgati.

Hinc constat errasse Cornelium Jansenium, dum diceret, Semipelagiani admittebant prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam, talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare. Nil tamen opus huius impugnationi erroris diutius insistere, cum Apostolicæ sedis calculo sit rejectus, & anathemate percussus; illam namque propositionem Innocentius decimus, qui ad Ecclesiæ clavum tunc sedebat, *Falsam & hæreticam* declaravit, & uti talem damnavit.

SECTIO SECUNDA.

De necessitate gratiæ ad opus bonum morale.

I. Nihil omnino agere potest homo sine Dei auxilio.

II.

Certum est hominem opus nullum supernaturale facere posse sine gratiâ.

III.

Prima nonnullorum sententia affirmat nullum omnino

Uo hic in primis supponenda: primum est, in nullo omnino statu, ne quidem naturæ integræ, potuisse hominem bonum aliquod opus exercere sine auxilio, seu concursu Dei. Hoc contra Durandum & Dolam latè probavi Disp. 28. & 29. Phys. ubi ostendi Deum, non virtutem tantum in actu primò operatricem rebus omnibus conferre, sed eum iis etiam ad singulas earum actiones immediatè & proximè concurrere, & sine hoc Dei auxilio, nil planè fieri posse.

Secundò tanquam certum supponendum, hominem in nullo etiam statu posse ullum bonum supernaturale, seu virtutis infusæ, sine gratiâ & peculiari Dei auxilio operari: ita S. Thomas 1. 2. q. 109. art. 2. nec ullus hæcenus Doctorum inventus est, qui oppositum apertè docuerit, nec citra gravem errorem doceri à quoquam potest.

Auctores ergo aliqui ita necessariam Dei gratiam existimant, ut nullum omnino opus, non supernaturale tantum, sed nec virtutis etiam moralis, sine gratiâ per Christum fieri posse affirmant: ita in primis Vasquez 1. 2. d. 190. ubi fufissimè hanc

sententiam defendit, & pro eadem plures auctores cap. 2. & 3. adfert, ut S. Thomam, Albertum, Alexandrum, Gregorium & alios: ex quibus tamen multos P. Suarez 1. p. lib. 2. de prædestinatione, cap. 11. & alii ostendunt fuisse in contrariâ sententiâ: ex iis etiam nonnulli, licet gratiam ad opus bonum morale requirant, diverso tamen sensu à Patre Vasquez. Aliqui tamen nuperrimè hanc sententiam sunt secuti, ut Maratus hic, & alii.

Probat primò sententiam suam Vasquez ex Scripturâ: dicit enim Christus Joannis 15. v. 5. *Sine me nihil potestis facere*: item 1. ad Corinth. 4. v. 7. ait Apostolus, *Quid habes quod non accepisti, &c.* deinde 2. ad Corinth. 3. v. 5. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est*, & similia multa passim reperiuntur in Scripturâ, quæ hanc sententiam suadere videntur. Sed contra primò: hæc enim probarent contra Vasquez homines ne opus quidem aliquod indifferens sine gratiâ per Christum exercere posse. Contra secundò: nam hinc etiam sequeretur, non cogitationem tantum congruam, seu efficacem, ut contendit Vasquez, sed nec inefficacem, seu sufficientem haberi sine gratiâ per Christum, cum juxta hunc locum Apostoli, etiam sufficientia nostra ex Deo sit.

Respondetur itaque in his & similibus locutionibus non esse sensum, nihil omnino posse nos sine speciali Dei auxilio, seu peculiari gratiâ præstare, sed solum nihil posse spectans ad veram pietatem, seu conducens ad vitam æternam, & supernaturalem beatitudinem consequendam: quo sensu dicit Apostolus 1. ad Corinth. 12. v. 3. *Nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu sancto*, hoc est meritorie & prout oportet ad obtinendam salutem; nam si merè loquamur de potestate illud seu aliud dicendi, certum est posse quemvis cum concursu generali Dei id vel aliud dicere absque speciali auxilio. Unde Concilium Tridentinum sel. 6. can. 3. de his rebus loquens neminem ait quidquam boni præstare posse *sicut oportet* sine gratiâ & Spiritus sancti inspiratione. Eandem particulam adhibet Concilium Arausicanum, & can. 7. affirmat neminem quidquam boni per naturæ vigorem præstare aut cogitare posse, non simpliciter & absolute, sed nihil boni quod ad vitam æternam salutem pertinet, seu ut expedit.

Qua etiam ratione intelligendi sunt sancti Patres, dum dicunt, nihil nos agere sine Deo, id est nihil spectans ad verum Dei cultum, & opera pietatis, vel ad salutem consequendam: quas particulas restringentes addunt ipsi interdum, quod expressè facit S. Augustinus lib. de gratiâ Christi, de bono perseverantiæ, & alibi; & licet eas non adderent, secundum subjectam tamen materiam hoc modo intelligi deberent, cum hæc esset quæstio inter ipsos tunc & Pelagium ac Semipelagianos controversa, utpote qui dicebant posse homines, vel omnia vel aliquid saltem meritorium, & ad vitam æternam obtinendam conducens sine peculiari Dei auxilio præstare; quod negant Patres. Quare in Concilio Diospolitano coegerunt Pelagium propositionem illam retractare, qua negabat ad singulos actus necessarium esse Dei adiutorium, nempe ad singulos actus de quibus ibi erat sermo: nisi fortè quis subinde intelligere eos velit de concursu generali, quem etiam, ut diximus, multi putant Pelagium negasse.

Tandem ad id quod tantopere urget Vasquez, Patres nimirum, ac præcipuè S. Augustinum asserere hominem

opus bonum morale fieri posse sine gratiâ per Christum.

IV.

Frustra contendit Vasquez hanc sententiam probare ex divinis literis.

V.

Scriptura sanctorum docet, nihil facere hominè posse conducens ad vitam æternam sine gratiâ.

Idem tradit Concilium Tridentinum & Arausicanum.

VI.

Quo sensu dicant Patres, nos nihil agere posse sine Deo.

Quamofret quæstio inter Patres & Pelagium tunc controversa.

VII.

Quid velint Patres dicere deus hominem

rem sibi relictum nihil habere nisi peccatum & mendacium.

hominem sibi relictum, seu sine præsidio gratiæ nil habere nisi peccatum & mendacium, item in infidelibus nullum reperiri bonum, non esse in iis veras virtutes &c. Ad hoc, inquam, & alia huiusmodi dici potest primò S. Augustinum hoc solum velle regulariter loquendo, quod tamen non impedit quo minùs interdum bonum aliquod opus morale, & quod peccatum non sit, etiam in infidelibus, & sine peculiari Dei auxilio reperitur; alioqui nec opus ullum indifferens elicerent contra ipsum Vasquez, ut supra diximus.

VIII.
Afferit S. Augustinus infideles interdum opera aliqua bona moralia exercere.

Quòd verò hæc sit mens sancti Augustini suadet primò; ipse enim idem aliquando affirmat de fidelibus in peccato existentibus, quos tamen non negat S. Augustinus bonos aliquos actus elicere. Deinde libro de spiritu & litera cap. 27. de infidelibus dicit, *Si eorum opera discutiantur, quo sine fiant, vix invenietur, qua ratione veram laudem iustitiæ mereantur.* Alibi etiam, ut Epistola 30. & libro de patientiâ, veras aliquas virtutes morales in infidelibus, schismaticis & hæreticis agnoscit.

IX.
Alia Sanctorum Patrum explicatio, dum asserere videntur hominem sine gratiâ nihil facere, quòd non sit peccatum.

Secundò & probabiliter dici potest, S. Augustinum & Patres non de singulis actibus loqui, sed de toto decursu vitæ, seu de statu peccati & mendaciû, ita ut sensus sit, hominem sibi relictum, statum peccati & erroris seu mendaciû infallibiliter incursum: quæ explicatio ex eo suadet, quòd sanctus Augustinus loqui videatur de peccato mortali; libro enim 2. de peccatorum meritis & remissione ait voluntatem, quæ non est à Deo, non solum esse malam, sed etiam pessimam, cum tamen Catholicæ negent hominem, quando operatur sine gratiâ, peccare semper mortaliter: sic dicitur scientia legis sine gratiâ non parere iustitiæ, sed superbiæ inflationem, non tamen ita ut in singulis actibus quis committat peccatum superbiæ, sed quod tandem saltem inflabit, & ducet in elationem. At de mente Patrum & Concil. plura sectione quartâ, quintâ, & septimâ.

Quo sensu scientia legis sine gratiâ non parit iustitiæ.

SECTIO TERTIA.

Alia argumenta contententia ad opus bonum morale requiri semper gratiam.

I.
Obj. Homines ad opera bona moralia petere à Deo auxilium.

SECUNDÒ arguit Vasquez & alii: homines namque auxilium à Deo petunt ad opera bona moralia exercenda, ergo indigent ad illa gratiâ per Christum, cum ex oratione arguatur illius necessitas. Confirmatur: gratias enim pro huiusmodi Deo agimus, ergo non sunt naturæ debita, ergo gratia.

II.
Resp. pro rebus merè naturalibus orare frequentius homines, & Deo gratias agere.

Sed contrà: frequenter enim homines pro pluriâ orant, pro scientiis & aliis huiusmodi, & pro iisdem gratias Deo similiter agunt, sicut pro creatione etiam & conservatione, & tamen auctores huius sententiæ non dicunt hæc & huiusmodi esse propriè gratiam per Christum, sed ad summum beneficium aliquod liberalius in eodem ordine, nobis hic & nunc non debitum, pro quo proinde utiliter oratur, & gratiæ jure referuntur. Ad hoc autem ut sit propriè gratia, debet simpliciter nostras vires excedere, & non solum hac vel illa vice: hoc verò non facit auxilium congruum ad aliquod opus morale aliquando faciendum, nec quisquam petit, ut Deus multorum annorum spatio cuiquam semel auxilium congruum concedat, ad unum aliquod opus bonum morale faciendum, cum nihilominus

Quid requiratur ut aliquid verè propriè censeri gratia.

orent homines frequenter, ut Deus vel semel in vitâ peccatori veram concedat penitentiam; ergo alio modo censetur gratia hoc auxilium quàm præcedens.

Arguit tertio: hinc sequi, posse nos gloriari in nobis, & non in Deo, quòd tanquam inconveniens inferebant Patres contra Pelagium. Negatur sequela, nec enim in ingenio, pulchritudine, robore, scientiis, & aliis, tum animæ tum corporis dotibus gloriari possunt homines, nisi in Domino creatore & conservatore, cum tamen hæc non sint gratia per Christum. Circa Pelagium verò solum improbant Patres, quod ex ipsius doctrinâ sequeretur posse homines in se gloriari de aliquo ad beatitudinem supernaturalem, seu vitam æternam spectante.

III.
Quòd opus bonum morale per nos exercere valeamus, non sequitur prof se nos gloriari in nobis.

Secundò, ita gloriari dicebat posse hominem Pelagius, quasi per se solum & vires suas sine ullo concursu, etiam generali Dei posset operationem quamcumque exercere; hoc namque innunt verba ejus à sancto Hieronymo relata in Epistola hac de re scriptâ ad Ctesiphontem, ubi de Pelagio sic scribit: *Audite queso audite sacrilegum: Si, inquit, voluero curvare digitum, movere manum, sedere, stare, ambulare, discurrere, sputa jacere &c. Semper mihi auxilium Dei necessarium erit? Cui ejus interrogationi respondet S. Hieronymus: Audi ingræte, imò sacrilege Apostolum primò ad Corinthios primò dicentem, sive manducatis sive aliud quid agitis omnia in nomine Dei agite.*

IV.
Dicebat Pelagius posse homines gloriari, quasi concursu generali Dei ad nullam actionem indigeret.

S. Hieronymus.

Arguit Vasquez quintò: nullum opus bonum, etiam morale fieri potest sine cogitatione & auxilio congruo, seu efficace, ut est manifestum, cum ipso factò quòd opus perficiatur, auxilium sit efficax, sed omnis cogitatio congrua est speciale Dei auxilium, & gratia per Christum; potuisset enim Deus sine ullâ vi rebus illatâ, ita eas disponere, ut hæc cogitatio illi homini hic & nunc non ovenisset, sed alia quæ effectum non habuisset. Cum ergo hoc semper possit Deus, cogitatio omnis congrua est peculiare ejus beneficium, & gratia per Christum, quod à fortiori dicendum videtur, si non per dispositionem causarum longâ serie sibi succedentium, hæc cogitatio ministerio sensuum, ut plerumque fit, illi contingat, sed à Deo immediatè immittatur. Confirmatur: nam, inquit ipse, Adamus peccando, non gratiam tantum & iustitiæ originalem sibi & posteris amisit, sed omnem omnino gratiam, & cogitationes congruas ad bonum ac seriem incongruarum iis meruit, quas proinde & non alias, si sibi relinquere haberent. Christus verò cogitationes congruas iis iterum per merita sua obtinuit, quæ propterea, gratia per Christum non immeritò censentur. Hoc est præcipuum fundamentum sententiæ Patris Vasquez, quod quam vim habeat, apparebit ex sequentibus, præcipuè sect. 7. num. secundo.

V.
Obj. immo cogitationum congruarum esse speciale Dei beneficium, & gratiam per Christum, cum aquâ dari possit incongrua.

At P. Vasquez, Adamum peccando, cogitationes congruas ad bonum, etiam morale, sibi & posteris amisisse.

SECTIO QUARTA.

Sententia negans necessariam esse gratiam per Christum ad opus bonum morale.

OPINIONEM gratiæ necessitatem ad omne opus bonum morale stauentem cum totâ suâ probabilitate proposui, ejusque præcipua argumenta dissolvi: restat ergo modò, ut opinionem etiam contrariam, quæ & auctorum numero & argumen-

I.
Contraria sententia & auctoritate & ratione est superior.